

## نمونه هایی از اعمال و شرایط نایمن در محیط کار و کارگاه ها

شرایط نایمن: شرایطی است که محیط کار افراد و دستگاه های تولید را نایمن می کند.

اعمال نایمن: کارهای خطرناکی است که برخی کارکنان انجام می دهند و منجر به بروز حوادث می شود.

### شرایط نایمن

بی توجهی به شرایط نایمن و عوامل ایجاد حادثه در محیط کار از نظر اقتصادی زیان های قابل ملاحظه ای را سبب می شود و خسارات مستقیم و غیرمستقیم بر تولید تحمیل شده، میزان بهره وری را کاهش می دهد و همچنین نیروی انسانی شاغل در صنعت که سهمی از سرمایه را تشکیل می دهد لطمه وارد می سازد.

توجه و مراقبت دایمی از تاسیسات برق، آب، گاز، تهویه و سرویس های دیگر و همچنین رسیدگی مرتب به ماشین آلات و ساختمان ها می تواند از بروز بسیاری از شرایط نایمن در محیط کار جلوگیری کند. در هر کارگاه و محیط کار شرایط نایمن به شکل های متفاوت ممکن است وجود داشته باشد. در ادامه به مواردی در ارتباط با این شرایط اشاره شده است:

### برچسب

-مواد قابل اشتعال، سمی، خورنده، منفجرشونده یا دارای رادیواکتیو باید دارای برچسب باشند تا خطرات آن در موقع حمل و نقل، انبارکردن یا استفاده کردن مشخص باشد.

- محموله هایی که نباید گرم شوند و به وسیله وسایط نقلیه که سردخانه دارند جابجا می شوند یا آنهایی که باید همیشه به طور قائم در یک جهت معین حمل شوند باید دارای برچسب مخصوص باشند.

- بی توجهی به اخطارهایی که روی برجسب نوشته شده باعث بروز حوادث تاسف آوری خواهد شد. بدون رعایت مفاد برجسب ها چیزی را جایجا نکنید یا مورد استفاده قرار ندهید.

## برق

-وجود سیم کشی غلط، آویزان و خارج از استاندارد به صورت شرایط نایمن در کارگاه موجبات بروز حادثه را فراهم می سازد.

- اتصال های غلط که بدون استفاده از وسیله انشعاب یا چسب به نحو خطرناکی به هم پیچیده شده اند، پس از مدتی تحت تاثیر عوامل طبیعی مانند رطوبت و حرارت از یکدیگر باز می شوند و منجر به بروز برق گرفتگی یا آتش سوزی می شوند.

- فشار اضافی روی مدار برق که با اضافه کردن سه راهی روی پرز انجام می شود و چندین وسیله برقی که از یک پرز منشعب می گردند، همیشه خطرناک است و باعث گرم شدن سیم ها و از بین رفتن عایق روی سیم یا برق گرفتگی و آتش سوزی می شود.

- کلید، پرز، سرپیچ، دوشاخه و وسایل دیگر برقی که شکسته یا از دیوار جدا شده اند، می توانند باعث بروز حادثه شوند.

- به منظور پیشگیری از حوادث ناشی از برق، مقررات و استانداردهای برق را رعایت کنید و برای کلیه دستگاه ها و ابزار برقی سیم اتصال زمین (ارت) تعبیه نمایید.

## تعمیرات

-وجود دستگاه های فرسوده، ناقص یا خارج از استاندارد در کارگاه، شرایط نایمن و حادثه ایجاد می کند.

- کوچکترین نقص دستگاه های صنعتی را در نظر بگیرید و قبل از شروع به کار نواقص را رفع کنید تا شرایط کار ایمن باشد.

- به کارگیری دستگاه های فرسوده غیرقابل تعمیر ممکن است حادثه خطرناکی ایجاد کند.
- وقتی صداهای غیرعادی از دستگاه شنیدید، آن را یک هشدار خطر تلقی کنید و از ادامه کار با دستگاه تا رفع نواقص خودداری نمایید.
- برای روغنکاری، گریسکاری و سرویس دستگاه ها باید برنامه ای از قبل تنظیم شده باشد تا دستگاه همیشه مرتب کار کند و عامل حادثه نباشد.
- تعمیرات را به موقع انجام دهید تا از حوادث بکاهید و نگذارید دیگران در شرایط ناایمن کار کنند.

## حرارت و رطوبت

- عدم توجه به تنظیم حرارت، برودت و رطوبت در کارگاه ها ایجاد شرایط ناایمن می کند و نتیجه این شرایط بروز خستگی یا عصبانیت و یا سستی در انجام کار می باشد که ممکن است به ایجاد حادثه منجر گردد.
- سیستم تهویه مناسب نه تنها در پیشگیری از حادثه موثر است، بلکه در بازدهی کار و محصول نیز اثرگذار است.
- وجود رطوبت بیش از حد نیز ایجاد ناراحتی های تنفسی می کند. رطوبت و حرارت باید با هم تنظیم گردند.

## حفاظ ها

- عدم وجود حفاظ روی دستگاه های دوار موجب کشیده شدن لباس و اندام های بدن به درون ماشین شده و صدمات شدیدی ایجاد می کند.
- موقع تعمیر یا تعویض قطعات یا روغنکاری اگر حفاظ را برداشته اید، قبل از روشن کردن دستگاه حفاظ را سر جایش قرار دهید و هرگز با دستگاه بدون حفاظ کار نکنید.

## سطح لیز و لغزان

- سطح لیز و لغزان به خصوص اگر ارتفاع داشته باشد حوادث بسیار شدید و خطرناکی ایجاد می کند.
- زیرپایی لغزان مانند میز، بشکه، جعبه و مانند آن که به جای نردبان به کار می رود، تاکنون حوادث زیادی را به وجود آورده است.
- اگر طبقه بندی ها در انبارهای بزرگ محکم نباشند و طبقات چوبی فاصله یا شکستگی داشته باشند، باعث بروز حادثه سقوط می شوند.
- داربست های لغزان که بدون رعایت مقاومت ها و استانداردها ساخته شده اند تاکنون باعث سقوط افراد زیادی شده اند.
- سرپرست نباید اجازه کار روی سطوح ناپایدار و لغزان را به افراد خود بدهد و قبل از شروع به کار باید رفع نقص شود.
- در تمام کارگاه ها باید نردبان، چهارپایه و زیرپایی های مطمئن وجود داشته باشد تا نیازی به استفاده از زیرپایی لغزان پیش نیاید.
- تنها ریختن خاک و خاک اره روی روغنی که ریخته شده کافی نیست، بلکه باید کاملاً تمیز، شستشو شده و خشک گردد.

## کمبود نور و روشنایی

- تامین روشنایی اطراف ساختمان و محوطه از بسیاری از حوادث پیشگیری می کند.
- پله ها و راهروها اگر روشنایی کافی نداشته باشند، ممکن است باعث سقوط افراد شوند.
- کمبود نور و روشنایی در کارگاه هایی که با ابزار دقیق کار می شود موجب ناراحتی چشم ها و ایجاد خستگی می شوند و زمینه ایجاد حادثه را فراهم می سازد.

## نظم و نظافت

- بی نظمی در کارگاه از عوامل بروز حادثه و آتش سوزی است و حریق در کارگاه های کثیف و بی نظم زودتر توسعه می یابد.

- همانطور که برای تولید کالا برنامه و طرح معینی از قبل وجود دارد، برای تامین نظم و نظافت نیز باید برنامه ریزی صحیح انجام شود.

- محل قرار گرفتن هر چیز در کارگاه باید کاملا روشن باشد و نظم همیشگی رعایت گردد.

- مواد زاید باید در ظروف درپوش دار ریخته شوند و روزانه از محوطه کارگاه خارج گردند.

- رعایت نظم و نظافت در کارگاه از تعداد حوادث می کاهد.

- نظم چیدن کالا در انبارها را رعایت کنید تا دیگران صدمه نبینند.

- اشیاء و ابزار را در جایی قرار ندهید که احتمال افتادن آنها روی سر دیگران وجود داشته باشد.

## وجود موانع

- وجود موانع در مسیر تردد، راهروها، روی پله ها، دیوارها یا ستون های کارگاه ها عامل بروز حادثه می باشد و اگر با قسمت حساسی از بدن مانند چشم یا سر برخورد نمایند، حوادث وخیمی به بار می آورند.

- فرورفتگی یا برآمدگی بی مورد در سطح کارگاه و محوطه کارگاه مانند دریچه های کانال هایی که باز مانده اند، وجود اشیای زائد یا چیدن وسایل و ابزار در محل غیر مناسب و مانند آن می تواند موجب سقوط افراد و ایجاد شکستگی یا در رفتگی استخوان ها شود.

## اعمال نایمن

### استقبال از خطر

کارکنانی هستند که دست به کارهای خطرناک می زنند و هنگام بروز خطر با زرنگی و چابکی خود را از چنگال حادثه نجات می دهند و گریز از خطر را یک نوع افتخار می دانند و در تکرارهای بعدی دچار حوادث شدیدتری مانند نقص عضو می شوند یا ممکن است جان خود را نیز از دست بدهند.

سرپرست هر قسمت مسوول کنترل افرادی است که خود را به خطر می اندازد و اگر از طریق آموزش اصلاح این گونه افراد میسر نیست، باید کارهای سبک تر و کم خطرتری به آنها واگذار شود.

### بی احتیاطی

هرگز روی بی احتیاطی تکیه نکنید. عنوان بی احتیاطی سرپوش گذاردن روی تمام علل و عواملی است که حادثه ایجاد می کند.

به دنبال ریشه های اصلی و علت های بروز حادثه باشید.

### تحقیر خطر

وقتی با اضافه کردن لوله روی دسته ابزار، فشار بیش از مقاومت ابزار به آن وارد می آورید و بعد لوله یا ابزار، خم شده یا می شکنند در واقع خطر را کوچک شمرده اید.

- استفاده از ابزار غیراستاندارد، به کاربردن دست به جای ابزار، تغییرات در طرح دستگاه های صنعتی بدون مجوز که بی توجهی به عواقب خطرناک اینگونه اعمال نایمن می باشد، همیشه حادثه آفرین بوده است.

- عدم استفاده از پوشش های ایمنی و تحقیر خطر ممکن است باعث صدمه و نقص عضو شود و یا منجر به مرگ گردد.

خطر را تحقیر نکنید. دستورات ایمنی را انجام دهید. از وسایل و پوشش های ایمنی استفاده کنید و وقتی در کاری اطلاع و تجربه ندارید خود را به خطر نیندازید و در کارهایی که به شما ارتباط ندارد دخالت نکنید.

## تنها کار کردن

- تحت هیچ شرایطی تنها کار کردن در کارگاه به خصوص در هنگام شب صحیح نیست؛ زیرا به هر علت ممکن است فرد دچار ناراحتی شده و نیاز به کمک داشته باشد و اگر کمک نرسد حادثه شدیدتری رخ می دهد.

اگر نیازی نیست که دو نفر باهم کار کنند و تنها یک نفر برای کار کافی است باید شخص دیگری به عنوان مراقب در کارگاه باقی بماند.

اگر انجام کار آنقدر ضرورت ندارد که می توان آن را روز انجام داد بهتر است در روز انجام شود، مگر آنکه به صورت دسته جمعی انجام پذیرد.

## سرعت نامتعادل

- سرعت زیاد یا سرعت کم در کارهای صنعتی هر دو نامتعادل هستند و می تواند حادثه ایجاد کند. وقتی برای تخلیه کالا از یک کامیون دو ساعت وقت لازم است تا به طور صحیح و با رعایت ایمنی انجام گیرد، اگر زمان را به یک ساعت تقلیل دهید احتمال بروز حادثه را دو برابر کرده اید. وقتی در کارهای ساختمانی مصالح و وسایل سد معبر کرده و ضبط و ربط آنها به بعد موکول می کنید و دیر دست به کار می شوید، احتمال بروز حادثه را افزایش داده اید. تابعیت از سرعت متعادل احترامی است که به ایمنی می گذارید.

## شوخی و مشاجره

تجربه نشان داده است بیشتر شوخی ها در سر کار منجر به مشاجره و ایجاد حادثه شده است.

## عدم استفاده از پوشش ها

عدم استفاده از وسایل ایمنی و پوشش های مخصوص کار، عملی ناپایمن است که حوادث شدیدی به دنبال دارد.

## عجله در کار

هیچ کاری در صنعت آنچنان فوریت ندارد که با عجله و بدون رعایت ایمنی انجام شود زیرا عجله همیشه عامل حوادث می باشد. اگر برنامه ریزی صحیح باشد و کارها در زمان معین و طبق برنامه پیش برود نیازی به عجله نیست. عجله، نتیجه بی برنامه بودن است. و اگر در موارد اضطراری عجله با خونسردی همراه نباشد به وخامت اوضاع کمک می کند.

## عصبانیت

عصبانیت مانع از این است که کار را به طور ایمن و صحیح انجام دهید.

## عدم اطلاع از ماهیت خطر

حوادث زیادی به علت عدم اطلاع مصدوم از خطر احتمالی پیش می آید و در بررسی ها هم روشن می شود که آموزش ایمنی یا کافی نبوده و یا اصولا انجام نشده است. در اینگونه حوادث در واقع عمل ناایمن را سرپرست مرتکب شده است و در انجام وظیفه سرپرستی از نقطه نظر آموزش ایمنی و توضیح خطرات احتمالی کارهای صنعتی کوتاهی کرده است. اینگونه حوادث بیشتر مربوط به افراد تازه استخدام شده یا کسانی می شود که نوع کارشان عوض شده و پس از تحقیق معلوم می گردد که سرپرست تنها توجه اش به تولید بوده و از ایمنی غافل مانده است. سرپرست موظف است همزمان با کارآموزی، ایمنی را نیز آموزش دهد.

## عدم توجه به کار

بعضی کارها احتیاج به توجه دائم و مستمر دارند و یک غفلت کوچک ممکن است باعث بروز صدمات جانی و خسارات مالی بزرگی گردند.

## غرور بی جا

گاهی با تعجب دیده می شود که کارکنان با تجربه دچار غرور بی جا شده و دانسته خود را به خطر می اندازند.